

Kortanalys 1/2020

Stöd till hatbrottsutsatta

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Metod	6
Stöd vid självrapporterad utsatthet för hatbrott	9
Erbjudande om stöd	9
Behov av stöd som inte fanns att tillgå	10
Skillnader mellan hatbrottsmotiv	11
Utvecklingen 2005–2016	12
Brottsoffrets bakgrund och brottets omständigheter	13
Avslutande diskussion	18
Referenser	20
Bilaga	23

urn:nbn:se:bra-877
© Brottsförebyggande rådet 2020

Författare: Elisabeth Nordén
Omslagsillustration: Susanne Engman
Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08–527 58 400, fax 08–411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna kortanalys kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se

Sammanfattning

I denna kortanalys undersöks i hur stor utsträckning hatbrottsutsatta erbjuds och får det stöd som de anser sig behöva. Analysen bygger på data om självrapporterad utsatthet för hatbrott 2005–2016, som hämtats ur Nationella trygghetsundersökningen (NTU). De brott som ingår är de fall av hot, misshandel och rån där den utsatta uppgav att det fanns något i motivet som var främlingsfientligt, homofobiskt eller antireligiöst.

Betydligt fler behöver få stöd

Hatbrottsutsatta uppgav sig ha erbjudits stöd eller hjälp från någon ideell organisation vid 9 procent av brotten. Medan de uppger att de fått sådant stöd vid 3,6 procent av brotten. Skillnaden kan bero på både fall där de utsatta inte fått stöd fast de önskat det och på fall där de utsatta erbjudits stöd men tackat nej. Andelen hatbrott där de utsatta uppgav sig ha behövt stöd som inte fanns att tillgå var 22 procent. Vid hatbrott med homofobiskt eller antireligiöst motiv var det en större andel brott där de utsatta erbjudits stöd än vid hatbrott med främlingsfientligt motiv. Detsamma gällde andelen brott där de utsatta uppgav sig ha behövt stöd som inte fanns att tillgå.

Polisanmälan viktigast för att erbjudas stöd

För hatbrott som uppgavs vara polisanmälda var sannolikheten att erbjudas ideellt stöd sju gånger så stor som för oanmälda brott. Sannolikheten att erbjudas stöd verkar mindre vid hatbrott där de utsatta är 25–44 år än vid hatbrott där de utsatta är yngre eller äldre än så.

Vuxnas stödbehov tillgodoses mer sällan

Sannolikheten att de utsatta behöver stöd som inte finns att tillgå är större vid hatbrott där den utsatta är minst 25 år än vid hatbrott mot yngre. Framförallt har hatbrott mot de som är minst 45 år mer än dubbelt så stor sannolikhet för detta, jämfört med brott mot åldersgruppen under 25 år.

Sannolikheten för behov av stöd som inte finns att tillgå är även mer än dubbelt så stor för polisanmälda brott jämfört med oanmälda. Det innebär att även om det är betydligt större sannolikhet att anmälda hatbrott leder till erbjudande om stöd verkar det ändå inte tillräckligt i förhållande till att det också tycks vara mycket vanligare att den utsatta behöver stöd.

Resultaten ungefär desamma som för brottsoffer generellt

Resultaten stämmer till stor del överens med Brås tidigare kortanalys om stöd till utsatta för hot, misshandel, rån och sexualbrott generellt (oavsett om hatbrottsmotiv fanns eller inte). Samtidigt finns grupper som inte fångas upp i NTU, och därmed inte heller i denna analys, men som kan förväntas vara särskilt utsatta för hatbrott, såsom asylsökande och vissa EU-migranter. I hur stor utsträckning dessa grupper får det stöd som de behöver vid utsatthet för hatbrott, kan inte besvaras av den här undersökningen.

Inledning

Den här kortanalysen handlar om stöd till utsatta för hatbrott. Att utsättas för brott kan få en rad konsekvenser för individen. Utöver fysiska skador kan brottet medföra både kortvariga och mer långvariga psykologiska följder. Det kan till exempel handla om känslor av rädsla, ilska eller ångest och om svårigheter att sova eller koncentrera sig. Brottet kan också innebära en ekonomisk belastning för den som drabbas, exempelvis på grund av inkomstbortfall till följd av sjukskrivning. Det kan även få praktiska konsekvenser i form av betungande uppgifter för den utsatta, såsom att ta kontakt med myndigheter eller söka ersättning hos försäkringsbolag (Lindgren, Pettersson och Hägglund 2001). Det finns studier som tyder på att utsatta för brott med hatbrottsmotiv i större utsträckning upplever olika former av emotionell påverkan än utsatta för brott utan sådant motiv (Home Office 2018, Iganski och Lagou 2017). I och med att hatbrott innebär att tillhörighet till en viss grupp¹ varit motiv för att kränka någon kan det, utöver konsekvenser för det enskilda brottsoffret, även drabba andra med samma grupptillhörighet, exempelvis genom att sprida rädsla (Hall 2005).

Den som utsatts för brott kan ha behov av olika former av stöd från samhället. Bland brottsoffer som uttrycker att de har sådana behov är det framför allt vanligt att vilja ha emotionellt stöd, information om rättsprocessen och skydd mot att utsättas på nytt (Freeman 2013, ten Boom och Kuijpers 2012). Huruvida brottsoffer behöver stöd från samhället varierar bland annat beroende på brottets omständigheter och brottsoffrets livssituation. Enligt en tidigare undersökning ville brottsutsatta oftare ha stöd om de ansåg att brottet motiverades av gärningspersonens attityd till deras ålder, funktionsnedsättning, religion, sexuella läggning eller etnicitet (Freeman 2013).

Vilka former av stöd som brottsoffer erbjuds varierar. Exempel på sådant som organisationer i Sverige kan erbjuda är stödsamtal, hjälp med att söka ersättning, vägledning kring hur rättsprocessen fungerar eller att någon följer med som stöd under eventuella förhör och rättegång. Polisanmälan behöver inte ha gjorts för att man ska få stöd (Brottsoffermyndigheten 2019, Brottsofferjouren Sverige 2019a, Malmö stad 2019).

EU:s medlemsländer ska säkerställa att brottsoffer får stöd utifrån sina behov (artikel 8 i EU:s brottsofferdirektiv). För att säkerställa det har polisen en skyldighet att informera brottsoffer om vilka möjligheter till stöd som finns (förundersökningskungörelsen 13a § samt artikel 4 i EU:s brottsofferdirektiv). Dessutom har kommunernas socialnämnder, enligt socialtjänstlagen (5 kap. 11 §), i uppgift att verka för att brottsoffer får stöd. Kommunerna kan uppfylla detta

¹ I svensk lagstiftning ska det vid bedömning av brottets straffvärde anses försvårande om det funnits motiv att kränka någon med anledning av: ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller annan liknande omständighet (BrB 29 kap. 2 §).

via egen verksamhet, till exempel socialtjänsten, men också genom finansiering av ideella organisationer. Även Brottsoffermyndigheten ger bidrag till ideella brottsofferstödande organisationer.² Stöd till brottsoffer tillhandahålls till stor del av ideella föreningar, som brottsofferjourer och kvinnojourer. Vissa kommuner har också särskilda stödcentrum för unga brottsoffer. Den som utsatts för ett hatbrott kan alltså få stöd hos någon av dessa organisationer. Dessutom kan den som utsatts för ett homo-, bi- eller transfobiskt hatbrott få stöd hos RFSL:s stöd-mottagning, som vänder sig specifikt till HBTQ-personer. Brottsoffer kan själva vända sig direkt till någon av stödorganisationerna för att få hjälp. I de fall brotten polisanmäls kan även polisen tillfråga brottsoffren om de vill ha stöd, och i så fall förmedla deras kontaktuppgifter till en stödorganisation som i sin tur tar kontakt. Det händer också att andra aktörer, såsom sjukvården, förmedlar kontakt mellan brottsoffer och stödorganisationer.³

Polisen har tillsammans med Brottsofferjouren Sverige fått medel från EU för ett projekt som syftar till att stärka stödet till utsatta för hatbrott, genom att höja medvetenheten inom utsatta grupper om vad hatbrott är och vilka möjligheter som finns till stöd. Bland annat innefattar projektet utbildning av poliser och volontärer samt kampanjarbete. Projektet startade i början av 2019 och ska pågå till slutet av 2020 (Polisen 2019).

Brå har tidigare genomfört en kortanalys om stödet till brottsoffer generellt (det vill säga oavsett om det funnits hatbrottsmotiv eller inte), baserad på data från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) (Brå 2018a). Resultaten tydde på att betydligt fler brottsutsatta skulle behöva erbjudas stöd. För endast 10 procent av brotten mot enskild person upp gav brottsoffren sig ha erbjudits stöd från någon ideell organisation. Andelen brott där de utsatta ansåg sig ha behövt stöd som inte fanns att tillgå var 17 procent. Hatbrottsmotiv studerades inte specifikt, förutom i en analys på misshandel där man bland annat studerade om främlingsfientligt eller homofobiskt motiv påverkade sannolikheten att erbjudas stöd, respektive behöva stöd som inte fanns att tillgå.⁴ Det verkade inte finnas någon skillnad i sannolikheten att erbjudas stöd beroende på om dessa hatbrottsmotiv fanns eller inte. Däremot medförde homofobiskt motiv nästan dubbelt så stor sannolikhet för att brottsoffret behövde stöd som inte fanns att tillgå, medan ingen tydlig skillnad syntes för främlingsfientligt motiv.

Förutom den nämnda analysen om misshandel hittades ingen tillförlitlig publicerad statistik över stöd till hatbrottsutsatta i Sverige. Syftet med denna kortanalys är därför att kartlägga i hur stor utsträckning hatbrottsutsatta erbjuds och får det stöd eller den hjälp som de anser sig behöva. Följande frågor undersöks:

- Hur stor andel av hatbrotten leder till att brottsoffret erbjuds respektive får stöd eller hjälp?
- För hur stor andel av hatbrotten anser offren att de hade behov av stöd som inte fanns att tillgå?
- Finns det skillnader mellan hatbrott med olika motiv (främlingsfientligt, homofobiskt, antireligiöst)⁵?
- Hur såg utvecklingen ut 2005–2016?
- Förekommer skillnader beroende på brottsoffrets demografiska tillhörighet (t.ex. kön och ålder) och omständigheter kring brottet (t.ex. brottstyp och polisanmälan)?

² Brottsoffermyndigheten ger bidrag via Brottsofferfonden, som främst finansieras genom en avgift till personer som döms för brott.

³ Exempelvis fick den ideella organisationen Brottsofferjouren Sverige kontakt via polisen i 78 procent av fallen 2018, medan den hjälpsökande själv tog kontakt i 17 procent av fallen och andra aktörer än polisen förmedlade 5 procent av fallen (Brottsofferjouren Sverige 2019b).

⁴ Antireligiöst motiv ingick inte i analysen, eftersom frågan endast ställts sedan 2012.

⁵ Sedan metodbytet i NTU (se Brå 2018b) frågas också om transfobiskt motiv. Detta motiv utgår dock här eftersom kortanalysen baseras på material insamlat med den tidigare metoden.

Metod

Denna kortanalys baseras på data från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) insamlade 2006–2017. Men de berörda brotten skedde 2005–2016, eftersom frågorna avser utsatthet under det föregående året. Valet av tidsperiod baseras på under vilka år som NTU hittills har innehållit följdfrågor om stöd. Under den aktuella undersökningsperioden tillfrågades årligen ett stratifierat, obundet och slumpmässigt urval om 20 000⁶ personer i åldern 16–79 år om de ville delta i undersökningen. Datainsamlingen genomfördes främst via telefonintervjuer. De som avböjde telefonintervju eller inte kunde nås via telefon ombads istället att fylla i en webb- eller postenkät. För att resultaten bättre ska återspegla befolkningen används viktning, vilket innebär att de som tillhör grupper som är underrepresenterade bland de svarande får större vikt, och vice versa. För mer detaljerad information om metoden, se den tekniska rapporten för NTU (Brå 2018b).

Följande följdfrågor om stöd ställdes för vissa av de brott som tillfrågades i NTU uppgav sig ha utsatts för:⁷

- *Har du blivit erbjuden stöd eller hjälp från någon ideell organisation, till exempel en brottsofferjour (eller kvinnojour) efter det att du utsattes för det här?*
 - *Har du fått stöd eller hjälp från dem?*
- *Har du fått stöd och hjälp från socialtjänsten (med anledning av det här)?*
- *Skulle du säga att du, med anledning av det här, har haft behov av stöd som inte fanns att tillgå?*

I kortanalysen ligger fokus på frågorna om erbjudande om stöd⁸ samt behov av stöd som inte fanns att tillgå, och frågorna om att ha *fått* stöd studeras därmed i betydligt mindre utsträckning än frågan om att ha blivit *erbjuden* stöd. En anledning till detta är att andelen som fått stöd är mindre än andelen som erbjudits det, och att analyser blir mer osäkra när andelen är mindre. Att frågorna om att ha fått stöd studeras i liten grad innebär också att det endast ingår lite statistik om stöd från socialtjänsten, eftersom det för socialtjänsten endast efterfrågas om man fått stöd och inte ifall man erbjudits det.

Det som undersöks är alltså främst stöd från ideella organisationer (och i viss mån social-

⁶ Förutom 2006, då urvalet istället bestod av 10 000 personer.

⁷ I vissa fall ställs även en fråga om stöd och hjälp *från arbetsgivaren*. Denna fråga undersöks inte här, men har studerats i en tidigare kortanalys om yrkesrelaterad utsatthet (Brå 2018d).

⁸ I NTU tillfrågas brottsoffer om *stöd eller hjälp*. För att lätta upp läsningen används i löptexten begreppet *stöd* (enbart), för att beteckna både stöd och hjälp.

tjänsten). Brottsoffer känner dock inte alltid nödvändigtvis till vem som ligger bakom en viss stödfunktion, och kan därför rapportera stöd från ideell organisation som stöd från socialtjänsten och vice versa. Den som utsatts kan också behöva andra former av stöd än vad som brukar ges av ideella organisationer eller socialtjänsten, såsom psykologisk behandling för depression eller posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Frågan om behov av stöd som inte funnits att tillgå handlar dock inte om någon särskild stödform, och reflekterar därför troligen brottsoffers upplevelse av tillgång till stöd från organisationer och andra stödfunktioner överlag.

Denna kortanalys är en upprepning av en tidigare kortanalys om stöd vid utsatthet för brott generellt (Brå 2018a), med skillnaden att endast brott med hatbrottsmotiv ingår här. I NTU ställdes följande frågor om hatbrottsmotiv under undersökningsperioden:

- *Upplever du att det fanns något främlingsfientligt i motivet?*
- *Upplever du att det fanns något om din religion i motivet?*
- *Upplever du att det fanns något homofobiskt i motivet?*

I analysen ingår de tre brottstyper för vilka det i NTU ställs följdfrågor om *både* stöd och förekomst av hatbrottsmotiv: hot, misshandel och rån. Detta skiljer sig något från den tidigare kortanalysen, där också sexualbrott och bostadsinbrott ingick (för vilka det inte ställs någon fråga om hatbrottsmotiv).

I kortanalysen ingår totalt 1 438 personer som under undersökningsperioden uppgav i NTU att de utsatts för något brott med hatbrottsmotiv och besvarat någon av följdfrågorna om stöd. I denna kortanalys är det dock brott, inte utsatta personer, som analyseras. I och med att vissa personer blivit utsatta för hatbrott mer än en gång, och varje utsatt person kan besvara följdfrågor om som mest tre brott, omfattar undersökningen 1 879 hatbrott.

En begränsning med kortanalysen är att vissa grupper som kan förväntas vara särskilt utsatta för hatbrott inte fångas upp i NTU, såsom asylsökande och vissa EU-migranter (FRA 2016). Samtidigt kan det antas att möjligheten till stöd och behovet av detta skiljer sig åt för dessa grupper, exempelvis på grund av större svårigheter att kommunicera på svenska eller lägre kunskap om eller förtroende för det svenska rättsväsendet. En annan begränsning är att det under undersökningsperioden inte ingick frågor om alla hatbrottsmotiv (se BrB 29 kap. 2 §), eftersom det inte ställdes någon fråga om transfobiskt motiv⁹ och frågan om homofobiskt motiv inte omfattar alla brott som begås med anledning av någons sexuella läggning.

I kortanalysen studeras om sannolikheten att till exempel erbjudas stöd skiljer sig åt beroende på brottsoffrets demografiska tillhörighet eller omständigheter kring brottet. Skillnader mellan olika grupper kan i vissa fall handla om att de skiljer sig åt på andra punkter som är relaterade till stöd, till exempel om äldre hypotetiskt skulle erbjudas stöd i större utsträckning för att de oftare polisanmäler brott. Sådana skillnader hanteras här genom så kallad multivariat logistisk regression. Därmed undersöks hur mycket varje enskild faktor bidrar när övriga faktorer hålls konstanta, till exempel hur stor betydelse ålder har, när hänsyn samtidigt tas till faktorer såsom brottsoffrets relation till gärningspersonen och ifall brottet polisanmälts. Resultatet kan indikera vilka grupper som i synnerhet skulle behöva få stöd oftare än idag. Utöver faktiska skillnader i behov och sannolikhet att erbjudas stöd, skulle resultaten dock också kunna påverkas av skillnader i benägenhet att medge stödbehov.

Så långt som möjligt undersöktes samma faktorer som i den tidigare kortanalysen (Brå 2018a). Utöver de demografiska faktorer som brukar redovisas i NTU (se Brå 2019) studeras också inkomst.¹⁰ Eftersom det är brott som studeras, inte brottsoffer, kan även omständigheter

⁹ I samband med metodförändringar 2017 infördes även en fråga i NTU ämnad att fånga om det fanns ett transfobiskt motiv (se Brå 2018b). Den här kortanalysen baseras dock på NTU-data insamlad med den tidigare metoden, eftersom det är för detta material som det ingår frågor om stöd.

¹⁰ Indelningen i inkomstgrupper gjordes på samma sätt som i rapporten Självrapporterad utsatthet för hatbrott (Brå 2018c), som också baserades på NTU.

kring brottet undersökas. Vilka omständigheter som undersöks baseras bland annat på tidigare forskning (se Freeman 2013, Langton 2011, Zaykowski 2014) och på vilka som kan ha lättare att få legitim status som brottsoffer (Christie 2001).¹¹ Men eftersom observationerna är betydligt färre här än i den tidigare kortanalysen om stöd, behövde dels antalet variabler reduceras, dels vissa kategorier slås ihop.¹² Andra variabler än kön och ålder ingick därför i multivariata analyser endast om de antingen uppvisade samband i den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer eller uppvisade bivariat samband i denna nya analys (se tabell 3 i bilagan). Till skillnad från den tidigare kortanalysen var det inte möjligt att utföra separata analyser på kvinnor och män, i och med att observationerna är färre. Det var inte heller möjligt att på ett tillförlitligt sätt undersöka typ av hatbrottsmotiv i de logiska regressionerna.¹³ Eftersom främlingsfientligt motiv var överlägset vanligast, kunde separat analys däremot göras för detta hatbrottsmotiv.

Resultatet av de logistiska regressionerna redovisas här i riskkvoter, vilket har sitt ursprung i epidemiologisk forskning.¹⁴ Riskkvoter kan anta värden från 0 och uppåt. När riskkvoten är 1 betyder det att gruppen har lika stor risk för utfallet som referenskategori. Riskkvoter under 1 innebär att gruppen har mindre risk, medan riskkvoter över 1 innebär att gruppen har större risk. Om andelen som erbjudits stöd skulle vara 10 procent bland kvinnorna och 5 procent bland männen blir riskkvoten 2,0 (10 % / 5 % = 2,0), vilket kan uttryckas som att kvinnor har dubbelt så stor sannolikhet¹⁵ att erbjudas stöd som män. För de multivariata analyserna presenteras riskkvoterna tillsammans med ett konfidensintervall om 95 %. Om undersökningen skulle upprepas många gånger, skulle konfidensintervallen täcka in det sanna populationsvärdet i 19 fall av 20. Om konfidensintervallet innefattar riskkvoten 1 (ingen skillnad) kan det uttryckas som att den eventuella skillnaden inte är statistiskt signifikant.

¹¹ Det är problematiskt om några av de undersökta bakgrundsfaktorerna har ett starkt samband, så kallad multikollinearitet. Innan logistisk regression utfördes analyserades därför om detta förekom, och inga kritiska gränsvärden överskreds. I korrelationsmatriser över samtliga faktorer uppvisade inget par en korrelation över 0,80. I linjära regressionsanalyser över modellerna uppvisade inga variabler en toleransnivå under 0,20 eller VIF-värde över 5 (se Midi, Sarkar och Rana 2010).

¹² I de logistiska regressionerna tillämpades en tumregel om att antalet med utfallet i genomsnitt bör vara minst 10 per variabel i modellen (Vittinghoff och McCulloch 2007). Exempelvis innebär det att om stöd erbjudits vid totalt 100 brott bör som mest 10 variabler ingå i modellen (100/10=10). Dessutom skulle minst 10 observationer ingå per kategori i den oberoende variabeln.

¹³ För att här kunna studera hatbrottsmotiv som variabel i logistisk regression behöver kategorierna vara ömsesidigt uteslutande. I och med att hatbrottsmotiven till stor del överlappar varandra blir antalet observationer för få när detta görs.

¹⁴ Logistisk regression resulterar i oddskvoter, men skillnader i risk är mer lättbegripliga än skillnader i odds (Malmquist 2002, Davies, Crombie och Tavakoli 1998). Därför konverterades oddskvoterna (OR) till riskkvoter (RR) med hjälp av följande formel (där P_0 står för andelen i referenskategori): $RR = \frac{OR}{(1 - P_0) + (P_0 \times OR)}$ (Zhang och Yu 1998).

¹⁵ I stället för termen *risk* används här *sannolikhet*, eftersom analysen till stor del handlar om erbjudande om stöd och det är mer lämpligt att använda ordet sannolikhet när det rör sig om ett önskvärt utfall.

Stöd vid självrapporterad utsatthet för hatbrott

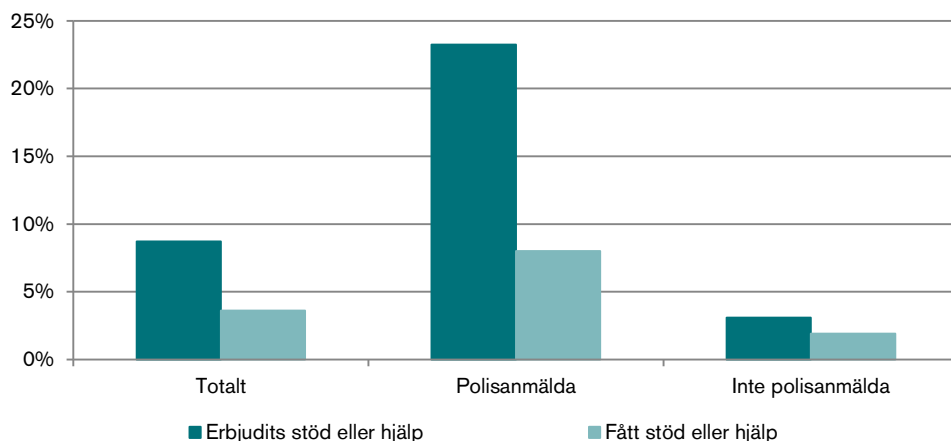
Erbjudande om stöd

Av samtliga självrapporterade hatbrott (hot, misshandel eller rån) 2005–2016 uppgav de utsatta att de *erbjödits* stöd från någon ideell organisation i 9 procent av fallen och *fått* stöd i 3,6 procent av fallen (se figur 1). Stöd från socialtjänsten uppgavs för en något mindre andel av hatbrotten.¹⁶ Varför andelen hatbrott där den utsatta *fått* ideellt stöd är betydligt mindre än andelen där stöd *erbjödits* går inte att besvara med hjälp av NTU. Skillnaden kan bero både på fall där de utsatta inte fått stöd fast de önskat det och om fall där de utsatta erbjödits stöd men tackat nej.

Andelen hatbrott där den utsatta erbjödits ideellt stöd är betydligt större för brott som uppgavs som polisanmälda än oanmälda brott (23 respektive 3,1 %), och detsamma gäller andelen som fått stöd med anledning av brottet. Skillnaden handlar troligen främst om att kännedom om brottet är en förutsättning för att kunna erbjuda stöd, och att polisen ofta är den första samhällsinstitutionen som får kännedom om brottet.

¹⁶ Totalt uppgav brottsoffren att de fått stöd av socialtjänsten vid 2,8 procent av hatbrotten. Bland hatbrott som polisanmäls var andelen betydligt större än bland hatbrott som inte anmäls (7,3 jämfört med 1,1 %)

Figur 1. Andelen hatbrott (hot, misshandel, rån) där brottsoffret uppger sig ha erbjudits respektive fått stöd eller hjälp från någon ideell organisation. Utsatthet 2005–2016.

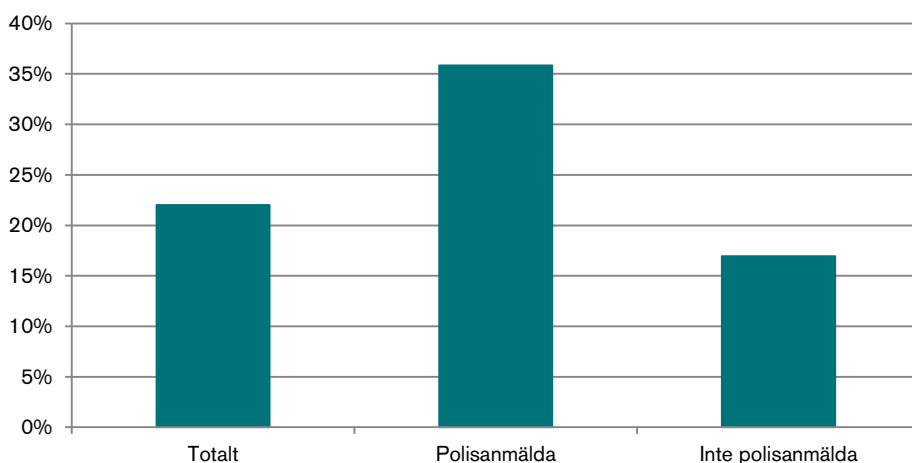

Resultaten är i linje med tidigare undersökningar om stöd till brottsoffer generellt, enligt vilka de utsatta får stöd av någon organisation vid endast en liten andel av alla brott (Brå 2018a, van Dijk, van Kesteren och Smit 2007, Langton 2011, Freeman 2013).

Behov av stöd som inte fanns att tillgå

I 22 procent av brotten med hatbrottsmotiv uppgav brottsoffret sig ha behövt stöd som inte fanns att tillgå (se figur 2). Detta behöver inte betyda att personen inte hade kunnat få det önskade stödet, utan kan exempelvis handla om att den utsatta inte kände till att denna stödmöjlighet fanns. Andelen som uppger att de behövde stöd som inte fanns att tillgå är betydligt större för polisanmälda än för oanmälda brott.

Figur 2. Andelen hatbrott (hot, misshandel, rån) där brottsoffret uppgav att hen behövde stöd som inte fanns att tillgå. Utsatthet 2005–2016.

De som svarat att de behövde stöd som inte fanns att tillgå kan trots allt ha erbjudits stöd, men utan att det erbjudna stödet motsvarade deras behov. Bland hatbrott där de utsatta uppgav att de behövde stöd som inte fanns att tillgå var det 13 procent där de erbjudits eller fått stöd (se tabell 7 i bilagan). Det tyder på att anledningen till att hatbrottsutsatta uppger behov av stöd som inte fanns att tillgå sällan är missnöje med det stöd som de erbjudits, utan främst att de vare sig erbjudits eller fått något stöd fast de ansåg att de behövde det. I de fall brottsoffren

behövde stöd som inte fanns att tillgå uppger de oftast att behovet av stöd var mycket eller ganska stort (se tabell 8 i bilagan).

Resultaten pekar mot att betydligt fler hade behövt erbjudas stöd för sin utsatthet för hatbrott än vad som var fallet under undersökningsperioden. Detta är dock inte unikt för hatbrottsutsatta utan stämmer överens med resultat från den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt (Brå 2018a). Det är också i linje med andra studier om brottsoffer generellt, enligt vilka andelen brott där de utsatta hade velat få stöd men inte fått det verkar minst lika stor som andelen brott där brottsoffer fått stöd (Freeman 2013, van Dijk, van Kesteren och Smit 2007).

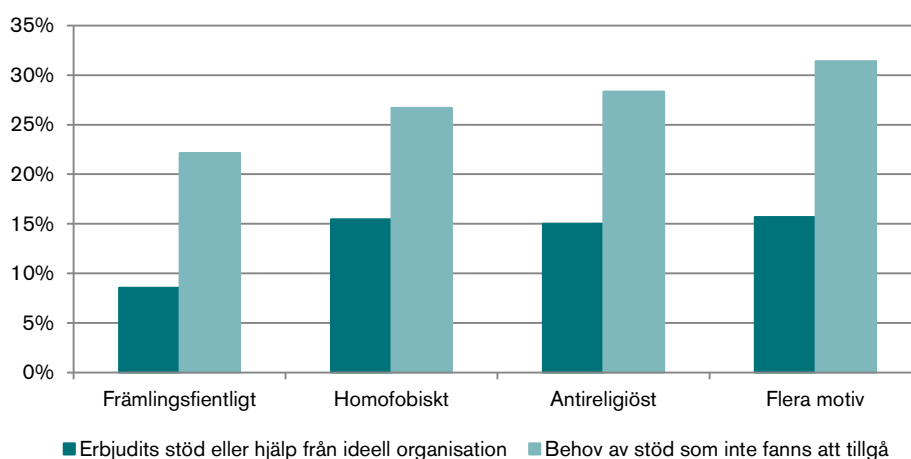
Att de som polisanmält hatbrott oftare uppger behov av stöd som inte fanns att tillgå innebär att, även om stöd betydligt oftare erbjuds för polisanmälda brott, verkar det ändå inte tillräckligt i förhållande till hur ofta dessa utsatta behöver stöd. Att brottsoffer oftare verkar behöva stöd för polisanmälda hatbrott är i linje med en tidigare undersökning om brottsoffer generellt, enligt vilken brottsutsatta oftare vill ha stöd för brott som anmälts (Freeman 2013). Det kan bland annat hänga samman med att anmälningsbenägenheten är större för allvarigare brott (Brå 2008).

Skillnader mellan hatbrottsmotiv

Andelen hatbrott där brottsoffret erbjudits stöd är betydligt större vid homofobiskt eller anti-religiöst motiv än vid främlingsfientligt motiv (se figur 3). Det är dock förhållandevis vanligt att hatbrottsutsatta uppger mer än ett hatbrottsmotiv (Brå 2018c). När minst två av tre hatbrottsmotiv förekommer samtidigt är andelen som erbjudits stöd ungefär densamma som när det finns homofobiskt eller antireligiöst motiv.

Ett liknande mönster syns i andelen brott där den utsatta uppger sig ha behövt stöd som inte funnits att tillgå. Andelen är större vid homofobiskt eller antireligiöst motiv än vid främlingsfientligt motiv, men när det finns flera motiv är andelen ännu något större.

Figur 3. Andelen hatbrott (hot, misshandel, rån) där brottsoffret uppgav att hen erbjudits stöd eller hjälp respektive hade behov av stöd som inte fanns att tillgå. Redovisat efter typ av hatbrottsmotiv. Utsatthet 2005–2016 (antireligiöst 2011–2016).

Fotnot: Samma brott kan redovisas under mer än en kategori. Om motivet till exempel ansågs både främlingsfientligt och antireligiöst så redovisas det i figuren under främlingsfientligt, antireligiöst och flera motiv.

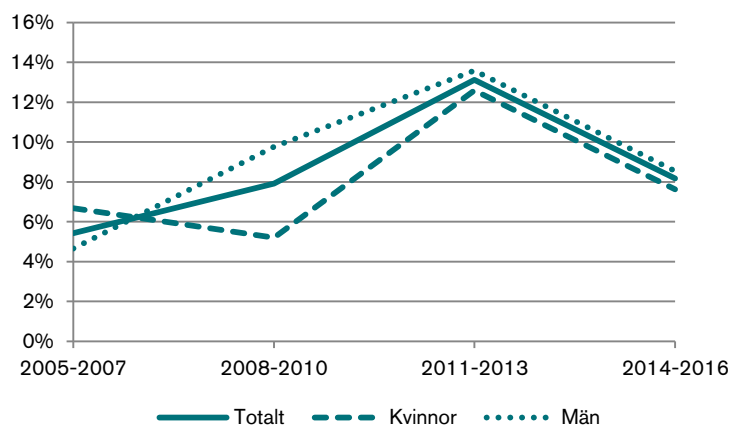
Det kan finnas andra faktorer, utöver själva motivet, som ligger bakom skillnaderna. Att andelen som behövde stöd som inte fanns att tillgå är större vid hatbrott med homofobiskt motiv stämmer dock överens med den tidigare kortanalysen om stöd vid utsatthet för brott generellt, oavsett om hatbrottsmotiv fanns eller inte. Enligt denna medförde homofobiskt motiv, men

inte främlingsfientligt sådant, större sannolikhet för att vid misshandel behöva stöd som inte fanns att tillgå, även efter kontroll för bland annat våldets allvarlighetsgrad (Brå 2018a). Där-
emot medförde varken homofobiskt eller främlingsfientligt motiv någon skillnad i sannolikhet-
en att *erbjudas* stöd jämfört med andra misshandelsbrott.

Utvecklingen 2005–2016

Andelen brott med främlingsfientligt eller homofobiskt motiv¹⁷, där brottsoffret uppgav sig ha
erbjudits stöd, ökade från och med perioden 2005–2007 till och med perioden 2011–2013,
men sjönk sedan tydligt igen perioden 2014–2016 (se figur 4).¹⁸ Utvecklingen ser likartad ut
bland män respektive kvinnor.

Figur 4. Utveckling av andelen hot, misshandel eller rån med främlingsfientligt eller homofobiskt motiv där brottsoffret
uppgav att hen erbjudits stöd eller hjälp från någon ideell organisation.

Utvecklingen liknar den som syntes i den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt
(oavsett om hatbrottsmotiv fanns eller inte), där andelen som erbjöds stöd totalt sett ökade
fram till mitten av undersökningsperioden, för att sedan minska till ungefär samma nivå som
vid starten (Brå 2018a). Utvecklingen riskerar dock att påverkas av förändringar i andelen
brott som polisanmäls, eftersom stöd betydligt oftare erbjuds för brott som anmäls. I den tidi-
gare kortanalysen var det möjligt att ta fram statistik över utvecklingen specifikt för polisan-
mälda brott, och då syntes inte någon systematisk förändring i andelen brott där den utsatta
erbjudits stöd. Det är dock inte möjligt att göra om samma analys för hatbrott, eftersom un-
derlaget blir för litet. Enligt tidigare framtagen statistik från NTU ökade andelen främlingsfi-
entliga hatbrott som polisanmäls 2009–2011, för att sedan minska igen fram till 2015 (Brå
2018c). Utvecklingen av andelen hatbrott där stöd erbjuds är alltså snarlik utvecklingen av
andelen hatbrott som polisanmäls. Det talar alltså för att förändringen i andelen hatbrott där
stöd erbjudits har att göra med andelen brott som anmäls, i likhet med motsvarande utveckling
för brott generellt (Brå 2018a).

Andelen hatbrott där den utsatta behövde stöd som inte fanns att tillgå ökade kontinuerligt
mellan perioden 2005–2007 och perioden 2011–2013, för att sedan fortsätta på den högre
nivån 2014–2016 (se figur 5).¹⁹ Fram till 2011–2013 är utvecklingen densamma för kvinnor

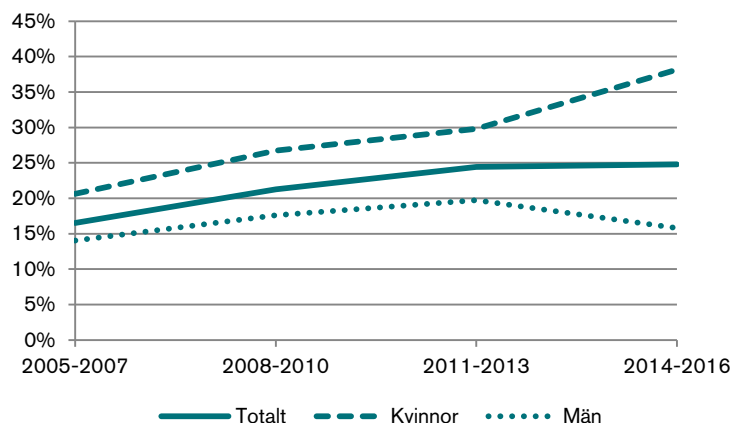
¹⁷ Antireligiöst motiv ingår inte, eftersom frågan började ställas först 2012.

¹⁸ Utvecklingen redovisas i treårsperioder istället för årsvis, eftersom antalet brott annars skulle bli för litet. Skillnaden mellan perioden
2005–2007 och perioden 2011–2013 är statistiskt signifikant. Efter nedgången skiljer sig nivån den sista perioden dock inte signifi-
kant från den första perioden.

¹⁹ Skillnaden i andelen hatbrott där brottsoffret ansåg sig behöva stöd som inte fanns att tillgå mellan perioden 2005–2007 och

respektive män, men den sista perioden syns en fortsatt ökning bland kvinnor, medan andelen sjunker bland män.²⁰

Figur 5. Utveckling av andelen hot, misshandel eller rån med främlingsfientligt eller homofobiskt motiv där brottsoffret uppgav att hen behövde stöd som inte fanns att tillgå.

Jämfört med den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt syns en tydligare ökning i andelen brott där den utsatta behövde stöd som inte fanns att tillgå. I den tidigare kortanalysen syntes endast en ökning 2014–2016, och då bara när de polisanmälda brotten studerades. Som tidigare nämnts var det däremot inte möjligt att studera utvecklingen av polisanmälda hatbrott separat.

Brottsoffrets bakgrund och brottets omständigheter

Erbjudande om ideellt stöd

Hatbrott som uppges vara polisanmälda har sju gånger så stor sannolikhet att leda till erbjudande om stöd som oanmälda brott, och därmed har polisanmälan överlägset starkast samband med erbjudande om stöd (se tabell 1). Näst starkast samband verkar ålder ha, eftersom hatbrott där den utsatta var 25–44 år medför mindre sannolikhet att erbjudas stöd än hatbrott mot både yngre och äldre. Därutöver syns inga statistiskt signifikanta skillnader i sannolikheten att erbjudas stöd beroende på brottsoffrets demografi eller brottets omständigheter. Dock syns en större sannolikhet att erbjudas stöd om brottsoffret känner gärningspersonen, som inte är statistiskt signifikant. För andelen inom respektive kategori som erbjudits ideellt stöd, se tabell 3 i bilagan.

perioden 2014–2016 är statistiskt signifikant.

²⁰ Förändringen mellan perioden 2011–2013 och perioden 2014–2016 är dock inte statistiskt signifikant för vare sig kvinnor eller män.

Tabell 1. Sannolikhet att erbjudas stöd eller hjälp från någon ideell organisation för hatbrott (hot, misshandel eller rån) när övriga faktorer hålls konstanta i en multivariat logistisk regression. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Erbjudits stöd eller hjälp från ideell organisation	
	Risikkvot	Konfidensintervall (95 %)
<i>Kön</i>		
Man (referenskategori)	1,00	
Kvinna	0,89	0,61–1,27
<i>Ålder</i>		
16–24 år (referenskategori)	1,00	
25–44 år	0,63	0,41–0,96
45–79 år	1,01	0,63–1,59
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	1,00	
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	1,19	0,81–1,72
<i>Familjetyp</i>		
Sammanboende (referenskategori)	1,00	
Ensamstående	1,18	0,76–1,80
<i>Brottstyp</i>		
Hot (referenskategori)	1,00	
Misshandel	1,24	0,83–1,83
Rån	1,22	0,72–2,01
<i>Polisanmält</i>		
Ja	7,11	5,09–9,64
Nej (referenskategori)	1,00	
<i>Relation till gärningspersonen</i>		
Närstående eller bekant	1,43	0,96–2,10
Okänd (referenskategori)	1,00	
<i>Antal gärningspersoner</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	0,82	0,65–1,19
<i>Antal gånger utsatt</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	0,79	0,55–1,12

Fotnot: Risikkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Om konfidensintervallet innefattar 1 är den eventuella skillnaden inte statistiskt signifikant. Pseudo R² Nagelkerke = 0,20. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om hatbrottsmotiv fanns.

Av metodskäl omfattade ovanstående multivariata analys inte den utsatta personens bostadstyp, boendeort, utbildningsnivå, inkomst eller alkoholkonsumtion vid händelsen (se metodkapitlet, s. 8). Dessa variabler verkar inte ha nämnvärd betydelse för sannolikheten att erbjudas stöd och det var därför inte nödvändigt att ha med dessa variabler i analysen. De uppvisade nämligen inte något tydligt samband med erbjudande om stöd i den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt (Brå 2018a) och inte heller vid bivariat analys i denna kortanalys (se tabell 3 i bilagan).

Främlingsfientlighet är det överlägset vanligaste hatbrottsmotivet som uppges (Brottsförebyggande rådet 2018c). Den multivariata analysen reflekterar därför troligen främst de främlingsfientliga hatbrotten och säger alltså antagligen inte lika mycket om de homofobiska eller anti-religiösa hatbrotten. När främlingsfientliga brott studeras separat är resultaten i princip desamma som resultaten för hatbrott totalt; endast skillnadernas storlek skiljer sig ibland något (se tabell 5 i bilagan). Den största skillnaden mot resultaten för hatbrott totalt är att den större sannolikheten att erbjudas stöd om man känner gärningspersonen är tydligare och uppnår statistisk signifikans när endast främlingsfientliga motiv studeras.

Att sannolikheten att erbjudas stöd är betydligt större för polisanmälda än för oanmälda hatbrott stämmer väl överens med den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt (Brå

2018a) och andra tidigare surveyundersökningar om stöd till brottsoffer (Langton 2011, Freeman 2013, Zaykowski 2014). Skillnaden är dock betydligt större i denna och den tidigare kortanalysen än i tidigare studier,²¹ vilket troligen har att göra med hur frågorna är formulerade. I tidigare studier tillfrågas de utsatta generellt om de *sökt* stöd alternativt *fått* stöd, medan frågan här avser om de *erbjudas* stöd. En del av skillnaden gentemot tidigare undersökningar skulle också kunna förklaras av att polisen i Sverige har en skyldighet att informera brottsoffer om möjligheter till stöd (förundersökningskungörelsen 13 §).

Jämfört med den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer är det färre demografiska faktorer och omständigheter som är tydligt relaterade till sannolikheten att erbjudas stöd. Att färre observationer ingår i denna kortanalys medför visserligen att det är svårare att uppnå statistiskt signifikanta resultat, men skillnaderna är också mindre mellan olika kategorier. Att åldersgruppen 25–44 år tycks ha mindre sannolikhet att erbjudas stöd än både den yngre och den äldre åldersgruppen skiljer sig dock från den tidigare kortanalysen (Brå 2018a), där det totalt sett inte syntes någon tydlig skillnad mellan åldersgrupperna.

Att det verkar mer sannolikt att erbjudas stöd om den utsatta känner gärningspersonen stämmer överens med den tidigare kortanalysen, där detta mönster dock var tydligare än här. Mönstret framträder också i andra undersökningar på brottsoffer generellt, framförallt vad gäller utsatthet i nära relationer (Langton 2011, Freeman 2013, Zaykowski 2014).

Behov av stöd som inte fanns att tillgå

Ålder är den av de undersökta faktorerna som har starkast samband med behovet av stöd som inte fanns att tillgå, eftersom framförallt den äldsta åldersgruppen har mer än dubbelt så stor sannolikhet som den yngsta för detta (se tabell 2). Näst starkast samband har polisanmälan, eftersom sannolikheten att brottsoffret uppger behov av stöd som inte fanns att tillgå är mer än dubbelt så stor för anmälda brott jämfört med oanmälda. Därefter är det brottsoffrets alkoholkonsumtion i samband med brottet som uppvisar starkast samband, eftersom brott där den utsatta druckit hade mindre än halva sannolikheten för detta. Andra faktorer som medför större sannolikhet är upprepad utsatthet, att brottsoffret har utländsk bakgrund, känner gärningspersonen, blev rånad, var ensamstående, kvinna eller utsattes av flera gärningspersoner. Därutöver verkar sannolikheten tvärtom mindre vid misshandel eller om brottsoffret bor i en större stad (jämfört med mindre städer/landsbygd eller storstad). För andelen inom respektive kategori som hade behov av stöd som inte fanns att tillgå, se tabell 4 i bilagan.

²¹ I exempelvis Zaykowskis (2014) studie innebar polisanmälan att sannolikheten att få stöd tredubblades. I den här kortanalysen är sannolikheten att erbjudas stöd sju gånger så stor vid polisanmälan.

Tabell 2. Sannolikhet för behov av stöd som inte fanns att tillgå för hatbrott (hot, misshandel eller rån) när övriga faktorer hålls konstanta i en multivariat logistisk regression. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
	Risikkvot	Konfidensintervall (95 %)
<i>Kön</i>		
Man (referenskategori)	1,00	
Kvinna	1,35	1,06–1,70
<i>Ålder</i>		
16–24 år (referenskategori)	1,00	
25–44 år	2,03	1,46–2,72
45–79 år	2,33	1,64–3,15
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	1,00	
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	1,66	1,33–2,05
<i>Utbildningsnivå</i>		
Förgymnasial	0,79	0,54–1,12
Gymnasial	1,17	0,90–1,47
Eftergymnasial (referenskategori)	1,00	
<i>Familjetyp</i>		
Sammanboende (referenskategori)	1,00	
Ensamstående	1,51	1,20–1,86
<i>Bostadstyp</i>		
Småhus (referenskategori)	1,00	
Flerfamiljshus	1,15	0,89–1,46
<i>Boendeort</i>		
Storstadsregion	0,94	0,71–1,22
Större stad	0,69	0,51–0,92
Mindre stad/landsbygd (referenskategori)	1,00	
<i>Inkomst</i>		
Kvartil 1	1,19	0,80–1,70
Kvartil 2	1,25	0,85–1,75
Kvartil 3	1,01	0,68–1,45
Kvartil 4 (referenskategori)	1,00	
<i>Brottstyp</i>		
Hot (referenskategori)	1,00	
Misshandel	0,73	0,53–0,99
Rån	1,53	1,10–2,03
<i>Polisanmält</i>		
Ja	2,10	1,71–2,54
Nej (referenskategori)	1,00	
<i>Relation till gärningspersonen</i>		
Närstående eller bekant	1,65	1,31–2,03
Okänd (referenskategori)	1,00	
<i>Antal gärningspersoner</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	1,27	1,01–1,56
<i>Antal gånger utsatt</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	1,88	1,48–2,34
<i>Offret druckit alkohol vid händelsen</i>		
Ja	0,46	0,30–0,71
Nej (referenskategori)	1,00	

Fotnot: Risikkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Om konfidensintervallet innefattar 1 är den eventuella skillnaden inte statistiskt signifikant. Pseudo R² Nagelkerke = 0,25. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om hatbrottsmotiv fanns.

När främlingsfientliga hatbrott studeras separat blir resultaten i stort sett desamma; endast skillnadernas storlek varierar något (se tabell 6 i bilagan). Till stor del stämmer resultaten för hatbrott överens med den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt (Brå 2018a). Även den tydde nämligen på att sannolikheten för behov av stöd som inte fanns att tillgå är större vid brott där brottsoffret är äldre, polisanmälan gjorts, det handlar om upprepad utsatthet, brottsoffret har utländsk bakgrund, känner gärningspersonen, är ensamstående, kvinna eller utsattes av flera gärningspersoner. Omvänt gäller att sannolikheten för behov av stöd som inte fanns att tillgå är mindre om brottsoffret konsumerat alkohol i samband med brottet eller utsattes för misshandel. Men på några punkter skiljer sig resultaten i denna kortanalys något från den tidigare. Här tycks sannolikheten vara mindre i större städer än på andra orter (mindre städer/landsbygd och storstäder), samtidigt som sannolikheten verkar större vid rån än vid hot eller misshandel. Däremot syntes här ingen tydlig skillnad beroende på brottsoffrets inkomst, medan sannolikheten i den tidigare kortanalysen var större för brott där den utsatta hade lägre inkomst.

Det kan finnas ytterligare faktorer, utöver de som undersöktes ovan, som påverkar sannolikheten för både att erbjudas stöd och att behöva stöd som inte finns att tillgå, till exempel tillgång till stöd från informella sociala nätverk (familj, vänner osv.). Det går därför inte att med säkerhet dra slutsatsen att de faktorer som framstår som betydelsefulla i de logistiska regressionerna i sig är det som påverkar utfallen (så kallad kausalitet).

Avslutande diskussion

Resultaten tyder på att hatbrottsutsatta 2005–2016 behövde stöd i betydligt större utsträckning än de erbjöds det, i likhet med resultaten från den tidigare kortanalysen om stöd till brottsoffer generellt (Brå 2018a). Det stämmer även överens med resultat från studier på brottsoffer i andra länder (van Dijk, van Kesteren och Smit 2007, Langton 2011, Freeman 2013). Därtill talar resultaten för att erbjudande om stöd framförallt oftare skulle behöva nå vuxna som utsatts för hatbrott. Hatbrott mot personer i åldern 25–44 år har mindre sannolikhet att leda till erbjudande om stöd än hatbrott mot dem som är antingen yngre eller äldre än så. Samtidigt som det är större sannolikhet att brottsoffret behöver stöd som inte fanns att tillgå vid hatbrott mot personer som är minst 25 år, jämfört med brott mot dem som är yngre.

Som tidigare nämnts har polisen en skyldighet att informera brottsoffer om möjligheter till stöd (förundersökningskungörelsen 13 §, artikel 4 i EU:s brottsofferdirektiv). Det kan i praktiken innebära allt ifrån att skicka hem ett brev med information om stödorganisationer till att fråga om den utsatta vill ha stöd och i så fall förmedla dennes kontaktuppgifter till en stödorganisation som tar kontakt. Även om polisen lever upp till sin informationsskyldighet, är det inte säkert att brottsoffret uppfattar det som att hen har erbjudits stöd. Statistiken över andelen anmälda brott där brottsoffret erbjudits stöd kan alltså inte användas för att mäta om polisen lever upp till sin informationsskyldighet, men kan antas påverkas av polisens arbete med att förmedla brottsofferstöd.

Polisen är en viktig länk för att nå ut med stöd till hatbrottsutsatta. De som väljer att anmäla hatbrottet verkar i större utsträckning anse sig behöva stöd och polisen är ofta den första samhällsinstansen som kommer i kontakt med brottsoffer. Att brottet blir känt är förstås en förutsättning för att kunna erbjudas stöd och det är därför inte oväntat att sannolikheten att erbjudas stöd är betydligt större för anmälda än oanmälda hatbrott. Samtidigt kan det för hatbrott vara svårare att nå ut med brottsofferstöd via polisen, på grund av lågt förtroende för polisen bland minoriteter som är särskilt utsatta för hatbrott (Andersson och Mellgren 2015, Polisen 2019). Bland folkbokförda i Sverige verkar hatbrottsmotiv dock inte anmälas mer sällan. Enligt en tidigare undersökning baserad på NTU verkar benägenheten att anmäla misshandel tvärtom överlag vara större om det finns ett främlingsfientligt motiv, när hänsyn samtidigt tas till andra faktorer som misshandelns allvarlighetsgrad (Brå 2008).²² Men det finns andra grupper som kan förväntas vara särskilt utsatta för hatbrott och som inte är representerade i NTU, exem-

²² I en studie om utsatthet bland studenter vid Malmö universitet anmälde hatbrottsutsatta dock mindre sällan brottet än utsatta utan sådant motiv (Andersson och Mellgren 2015). Men till skillnad från studien baserad på NTU studerades inte om skillnaden mellan hatbrott och brott utan hatmotiv kvarstår om man tar hänsyn till andra skillnader mellan brotten.

pelvis asylsökande och vissa EU-migranter. I hur stor utsträckning dessa grupper får det stöd de behöver vid utsatthet för hatbrott, kan denna kortanalys inte besvara. Det finns anledning att tro att dessa grupper mer sällan vänder sig till polisen när de utsätts för brott, exempelvis på grund av språksvårigheter eller bristande förtroende för rättsväsendet. Brottsoffers möjlighet att få stöd ska dock inte vara beroende av om brottet anmäls eller inte (artikel 8 i EU:s brotts-offerdirektiv), och i synnerhet för dessa grupper finns alltså skäl att försöka hitta alternativa vägar att nå ut med kunskap om vilka stödmöjligheter som finns vid utsatthet för brott.

Referenser

Andersson, M. och Mellgren, C. (2015). "Anmälningbenägenhet vid utsatthet för hatbrott". *Socialvetenskaplig tidskrift*, 22(3–4), s. 283–301.

Brottsbalk (1962:700) (BrB).

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008). *Brottsoffers benägenhet att polisanmäla brott*. Rapport 2008:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018a). *Stöd till brottsoffer*. Kortanalys 7/2018. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018b). *Nationella trygghetsundersökningen 2017. Teknisk rapport*. Rapport 2018:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018c). *Självrapporterad utsatthet för hatbrott. Analys utifrån Nationella trygghetsundersökningen 2006–2017*. Rapport 2018:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018d). *Yrkesrelaterad utsatthet för brott*. Kortanalys 3/2018. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Nationella trygghetsundersökningen 2019. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2019:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsofferjouren Sverige (2019a). "Hjälp och stöd". Hämtat 16/12 2019 från: <http://www.brottsofferjouren.se/hjalp-och-stod/>.

Brottsofferjouren Sverige (2019b). *Brottsofferjourens statistik verksamhetsåret 2018. En rapport från Brottsofferjouren Sverige*. Stockholm: Brottsofferjouren Sverige.

Brottsoffermyndigheten (2019). "Finns det någon att prata med?". Hämtat 16/12 2019 från: <https://www.brottsoffermyndigheten.se/utsatt-for-brott/finns-det-nagon-att-prata-med>.

Christie, N. (2001). "Det idealiska offret". I: Åkerström, M. och Sahlin, I. (red.). *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur.

Davies, H. T. O., Crombie, I. K. och Tavakoli, M. (1998). "When can odds ratios mislead?". *Bmj*, 316(7136), s. 989–991.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF [EU:s brottsofferdirektiv].

European Union Agency for Fundamental Rights, FRA (2016). *Current migration situation in the EU: hate crime*. Hämtad den 20 januari 2020. http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-november-monthly-focus-hate-crime_en.pdf.

Freeman, L. (2013). *Support for victims: Findings from the Crime Survey for England and Wales*. London: Ministry of Justice.

Förundersökningskungörelse (1947:948).

Hall, N. (2005). *Hate crime*. Cullompton, Devon: Willan.

Home Office (2018). *Hate Crime, England and Wales, 2017/18*. Statistical Bulletin 20/18. London: Home Office.

Iganski, P. och Lagou, S. (2017). "The psychological impact of hate crimes on victims: An exploratory analysis of data from the U.S. National Crime Victimization Survey". I: Dunbar, E. Blanco, A., Crèvecoeur-MacPhail, D. A., Munthe, C., Fingerle, M. och Brax, D. (red.), *The psychology of hate crimes as domestic terrorism: U.S. and global issues: Assessment issues with victims and offenders*, s. 279–292. Santa Barbara, Kalifornien: Praeger.

Langton, L. (2011). *Use of victim service agencies by victims of serious violent crime*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics.

Lindgren, M., Pettersson, K. och Hägglund, B. (2001). *Brottsoffer: från teori till praktik*. Stockholm: Jure CLN.

Malmquist, J. (2002). "Risk och odds – hur man räknar med händelser". *Läkartidningen*, 99(8), s. 751–756.

Malmö stad (2019). "Stöd till dig som blivit utsatt för brott" Hämtat 16/12 2019 från: <https://malmo.se/Service/Du-och-dina-anhoriga/Brott-hot-och-vald/Stod-till-dig-som-blivit-utsatt-for-brott.html>.

Midi, H., Sarkar, S. K. och Rana, S. (2010). "Collinearity diagnostics of binary logistic regression model". *Journal of Interdisciplinary Mathematics*, 13(3), s. 253–267.

Polisen (2019). *Projektdirektiv Swevic*.

Socialtjänstlag (2001:453).

ten Boom, A. och Kuijpers, K. F. (2012). "Victims' needs as basic human needs". *International Review of Victimology*, 18(2), s. 155–179.

van Dijk, J., van Kesteren, J. och Smit, P. (2007). *Criminal victimisation in international perspective: Key findings from the 2004–2005 ICVS and EU ICS*. Haag: Boom Juridische Uitgevers.

Vittinghoff, E. och McCulloch, C. E. (2007). "Relaxing the rule of ten events per variable in logistic and Cox regression". *American journal of epidemiology*, 165(6), s. 710–718.

Zaykowski, H. (2014). "Mobilizing victim services: The role of reporting to the police". *Journal of traumatic stress*, 27(3), s. 365–369.

Zhang, J. och Yu, K. F. (1998). "What's the relative risk? A method of correcting the odds ratio in cohort studies of common outcomes". *Jama*, 280(19), s. 1690–1691.

Bilaga

Tabell 3. Bivariata analyser för *hatbrott* (hot, misshandel eller rån) över *erbjudande* om stöd eller hjälp från någon ideell organisation och *behov* av stöd som inte fanns att tillgå. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Erbjudits stöd eller hjälp från ideell organisation		Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
	Andel	Risikkvot	Andel	Risikkvot
<i>Kön</i>				
Man (referenskategori)	8,7 %	1,00	16,7 %	1,00
Kvinna	8,7 %	1,00	29,4 %	1,76 ***
<i>Ålder</i>				
16–24 år (referenskategori)	9,7 %	1,00	13,0 %	1,00
25–44 år	7,1 %	0,73	27,0 %	2,08 ***
45–79 år	9,6 %	0,99	26,8 %	2,07 ***
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>				
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	7,4 %	1,00	15,5 %	1,00
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	11,2 %	1,51 *	34,5 %	2,23 ***
<i>Utbildningsnivå</i>				
Förgymnasial	7,7 %	1,08	15,1 %	0,55 ***
Gymnasial	10,1 %	1,41	24,1 %	0,87
Eftergymnasial (referenskategori)	7,1 %	1,00	27,7 %	1,00
<i>Familjetyp</i>				
Sammanboende (referenskategori)	7,0 %	1,00	19,2 %	1,00
Ensamstående	9,8 %	1,39	23,8 %	1,24 *
<i>Bostadstyp</i>				
Småhus (referenskategori)	7,2 %	1,00	17,1 %	1,00
Flerfamiljshus	9,4 %	1,31	24,9 %	1,46 ***
<i>Boendeort</i>				
Storadsregion	9,0 %	1,33	23,5 %	0,95
Större stad	9,4 %	1,38	18,7 %	0,75 **
Mindre stad/landsbygd (referenskategori)	6,8 %	1,00	24,9 %	1,00
<i>Inkomst</i>				
Kvartil 1	9,0 %	1,03	18,2 %	0,92
Kvartil 2	8,6 %	0,99	28,0 %	1,42
Kvartil 3	8,5 %	0,97	22,8 %	1,15
Kvartil 4 (referenskategori)	8,8 %	1,00	19,8 %	1,00
<i>Brottstyp</i>				
Hot (referenskategori)	7,4 %	1,00	22,7 %	1,00
Misshandel	10,7 %	1,45 *	16,8 %	0,74 **
Rån	11,5 %	1,57	30,2 %	1,33
<i>Polisanmält</i>				
Ja	23,3 %	7,55 ***	35,8 %	2,12 ***
Nej (referenskategori)	3,1 %	1,00	16,9 %	1,00
<i>Relation till gärningspersonen</i>				
Närstående eller bekant	11,1 %	1,44 *	32,4 %	1,82 ***
Okänd (referenskategori)	7,7 %	1,00	17,8 %	1,00
<i>Antal gärningspersoner</i>				
En (referenskategori)	8,9 %	1,00	22,6 %	1,00
Flera	8,4 %	0,94	21,4 %	0,95

Fotnot: Risikkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Statistisk signifikans: * = p < 0,05, ** = p < 0,01, *** = p < 0,001.

Fortsättning på tabell 3.

Variabel	Erbjudits stöd eller hjälp från ideell organisation		Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
	Andel	Riskkvot	Andel	Riskkvot
<i>Antal gånger utsatt</i>				
En (referenskategori)	9,8 %	1,00	14,5 %	1,00
Flera	8,0 %	0,81	26,3 %	1,81 ***
<i>Offret druckit alkohol vid händelsen</i>				
Ja	9,1 %	1,05	7,8 %	0,31 ***
Nej (referenskategori)	8,6 %	1,00	25,7 %	1,00

Fotnot: Riskkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Statistisk signifikans: * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om hatbrottsmotiv fanns.

Tabell 4. Bivariata analyser för *främlingsfientliga* brott (hot, misshandel eller rån) över *erbjudande* om stöd eller hjälp från någon ideell organisation och *behov* av stöd som inte fanns att tillgå. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Erbjudits stöd eller hjälp från ideell organisation		Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
	Andel	Risikkvot	Andel	Risikkvot
<i>Kön</i>				
Man (referenskategori)	8,6 %	1,00	16,6 %	1,00
Kvinna	8,5 %	0,98	29,8 %	1,79 ***
<i>Ålder</i>				
16–24 år (referenskategori)	9,8 %	1,00	12,7 %	1,00
25–44 år	6,8 %	0,69 *	27,8 %	2,18 ***
45–79 år	9,4 %	0,95	26,0 %	2,05 ***
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>				
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	7,6 %	1,00	15,1 %	1,00
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	10,4 %	1,38	35,3 %	2,34 ***
<i>Utbildningsnivå</i>				
Förgymnasial	7,9 %	1,03	15,4 %	0,55 **
Gymnasial	9,2 %	1,19	24,1 %	0,85
Eftergymnasial (referenskategori)	7,7 %	1,00	28,2 %	1,00
<i>Familjetyp</i>				
Sammanboende (referenskategori)	7,4 %	1,00	19,3 %	1,00
Ensamstående	9,3 %	1,27	24,0 %	1,24 *
<i>Bostadstyp</i>				
Småhus (referenskategori)	7,7 %	1,00	16,4 %	1,00
Flerfamiljshus	8,8 %	1,13	25,8 %	1,57 ***
<i>Boendeort</i>				
Storstadsregion	9,0 %	1,51	23,8 %	0,99
Större stad	9,3 %	1,56	19,0 %	0,79 *
Mindre stad/landsbygd (referenskategori)	6,0 %	1,00	24,2 %	1,00
<i>Inkomst</i>				
Kvartil 1	9,3 %	1,07	18,7 %	0,96
Kvartil 2	8,4 %	0,96	26,5 %	1,36
Kvartil 3	7,4 %	0,85	23,4 %	1,20
Kvartil 4 (referenskategori)	8,7 %	1,00	19,5 %	1,00
<i>Brottstyp</i>				
Hot (referenskategori)	7,2 %	1,00	22,9 %	1,00
Misshandel	10,1 %	1,41 *	16,0 %	0,70 **
Rån	12,1 %	1,68 *	31,0 %	1,35
<i>Polisanmält</i>				
Ja	22,6 %	7,32 ***	36,6 %	2,18 ***
Nej (referenskategori)	3,1 %	1,00	16,8 %	1,00
<i>Relation till gärningspersonen</i>				
Närstående eller bekant	11,8 %	1,61 **	33,2 %	1,85 ***
Okänd (referenskategori)	7,3 %	1,00	17,9 %	1,00
<i>Antal gärningspersoner</i>				
En (referenskategori)	8,8 %	1,00	22,9 %	1,00
Flera	8,0 %	0,90	21,5 %	0,94
<i>Antal gånger utsatt</i>				
En (referenskategori)	9,4 %	1,00	13,5 %	1,00
Flera	7,9 %	0,85	27,1 %	2,01 ***
<i>Offret druckit alkohol vid händelsen</i>				
Ja	8,4 %	0,98	7,6 %	0,29 ***
Nej (referenskategori)	8,6 %	1,00	25,9 %	1,00

Fotnot: Risikkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Statistisk signifikans: * = p < 0,05, ** = p < 0,01, *** = p < 0,001. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om det fanns ett främlingsfientligt motiv

Tabell 5. Sannolikhet att *erbjudas* stöd eller hjälp från någon ideell organisation för *främlingsfientliga* brott (hot, misshandel eller rån) när övriga faktorer hålls konstanta i en multivariat logistisk regression. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Erbjudits stöd eller hjälp från ideell organisation	
	Risikkvot	Konfidensintervall (95 %)
<i>Kön</i>		
Man (referenskategori)	1,00	
Kvinna	0,83	0,57–1,21
<i>Ålder</i>		
16–24 år (referenskategori)	1,00	
25–44 år	0,56	0,35–0,86
45–79 år	1,00	0,60–1,62
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	1,00	
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	1,02	0,67–1,52
<i>Familjetyp</i>		
Sammanboende (referenskategori)	1,00	
Ensamstående	0,95	0,60–1,50
<i>Brottstyp</i>		
Hot (referenskategori)	1,00	
Misshandel	1,39	0,91–2,08
Rån	1,47	0,86–2,41
<i>Polisanmält</i>		
Ja	7,10	5,01–9,74
Nej (referenskategori)	1,00	
<i>Relation till gärningspersonen</i>		
Närstående eller bekant	1,72	1,13–2,56
Okänd (referenskategori)	1,00	
<i>Antal gärningspersoner</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	0,77	0,52–1,11
<i>Antal gånger utsatt</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	0,79	0,54–1,15

Fotnot: Risikkvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Om konfidensintervallet innefattar 1 är den eventuella skillnaden inte statistiskt signifikant. Pseudo R² Nagelkerke = 0,21. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om hatbrottsmotiv fanns.

Tabell 6. Sannolikhet för *behov* av stöd som inte fanns att tillgå för *främlingsfientliga* brott (hot, misshandel eller rån) när övriga faktorer hålls konstanta i en multivariat logistisk regression. Utsatthet 2005–2016.

Variabel	Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
	Risikvot	Konfidensintervall (95 %)
<i>Kön</i>		
Man (referenskategori)	1,00	
Kvinna	1,35	1,06–1,70
<i>Ålder</i>		
16–24 år (referenskategori)	1,00	
25–44 år	2,03	1,46–2,72
45–79 år	2,33	1,64–3,15
<i>Svensk/utländsk bakgrund</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder (referenskategori)	1,00	
Utrikesfödd eller svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	1,66	1,33–2,05
<i>Utbildningsnivå</i>		
Förgymnasial	0,79	0,54–1,12
Gymnasial	1,17	0,90–1,47
Eftergymnasial (referenskategori)	1,00	
<i>Familjetyp</i>		
Sammanboende (referenskategori)	1,00	
Ensamstående	1,51	1,20–1,86
<i>Bostadstyp</i>		
Småhus (referenskategori)	1,00	
Flerfamiljshus	1,15	0,89–1,46
<i>Boendeort</i>		
Storstadsregion	0,94	0,71–1,22
Större stad	0,69	0,51–0,92
Mindre stad/landsbygd (referenskategori)	1,00	
<i>Inkomst</i>		
Kvartil 1	1,19	0,80–1,70
Kvartil 2	1,25	0,85–1,75
Kvartil 3	1,01	0,68–1,45
Kvartil 4 (referenskategori)	1,00	
<i>Brottstyp</i>		
Hot (referenskategori)	1,00	
Misshandel	0,73	0,53–0,99
Rån	1,53	1,10–2,03
<i>Polisanmält</i>		
Ja	2,10	1,71–2,54
Nej (referenskategori)	1,00	
<i>Relation till gärningspersonen</i>		
Närstående eller bekant	1,65	1,31–2,03
Okänd (referenskategori)	1,00	
<i>Antal gärningspersoner</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	1,27	1,01–1,56
<i>Antal gånger utsatt</i>		
En (referenskategori)	1,00	
Flera	1,88	1,48–2,34
<i>Offret druckit alkohol vid händelsen</i>		
Ja	0,46	0,30–0,71
Nej (referenskategori)	1,00	

Fotnot: Risikvot: 1,0 = lika stor sannolikhet som referenskategori, < 1,0 = mindre sannolikhet, > 1,0 = större sannolikhet. Om konfidensintervallet innefattar 1 är den eventuella skillnaden inte statistiskt signifikant. Pseudo R2 Nagelkerke = 0,25. Variabeln *antal gånger utsatt* avser hot, misshandel eller rån totalt sett, oavsett om hatbrottsmotiv fanns.

Tabell 7. Förekomst av stöd eller hjälp vid *hatbrott* (hot, misshandel eller rån) där brottsoffret uppgav sig ha *behov* av stöd som inte fanns att tillgå. Utsatthet 2005–2016.

	Andel
<i>Inte</i> erbjudits eller fått stöd eller hjälp ideellt/socialtjänst	86,9 %
Erbjudits men inte fått stöd eller hjälp ideellt/socialtjänst	4,9 %
Fått stöd eller hjälp ideellt/socialtjänst	8,3 %
Totalt	100,0 %

Tabell 8. *Behov* av stöd som inte fanns att tillgå, efter behovets storlek, bland *hatbrott* (hot, misshandel eller rån). Utsatthet 2005–2016.

Behov av stöd som inte fanns att tillgå	
Ja, mycket stort	8,2 %
Ja, ganska stort	9,9 %
Ja, litet	3,8 %
Nej	78,1 %
Totalt	100,0 %